

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred 1a v Mariboru s poštnim nadomestiljem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprete reklamacije so poštno proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Našim vrlim agitatorjem in zvestim prijateljem!

Bolj ko bo razširjen naš list, tem bolj se bodo širila naša versko-narodna načela med ljudstvom. Ljudstvo bo postalo od dne do dne bolj probujeno in kremenitega značaja. Kdor malo ali nič ne čita dobrih listov, je tudi pri volitvah neodločen in mnogokrat nezanesljiv. Ako hočemo, da bo vse ljudstvo kot ena duša z nami, potem moramo spraviti naš list med ljudstvo. Kjer je naš list med ljudstvom razširjen, tam se ni treba bati ob času volitev propada.

Zato pa, prijatelji naši, na agitacijo za razširjenje našega lista! „Slovenskega Gospodarja“ v vsako slovensko hišo! Lani smo od oktobra do marca napredovali za več kot 4000 novih naročnikov. Letos ne smemo zaostati. Lepo število dosedanjih naročnikov se mora letos zopet vzdigniti še vsaj za 2000 do 3000, da pridemo vedno bližje številki 20.000. Taka četa je v volilnem boju nepremagljiva.

V večjih, bolj obljubljenih krajih, vaseh, trgih in mestih, pa bi se moral „Slovenski Gospodar“ sploh prodajati, da si ga posamezniki po nedeljah lahko ku' pijo.

Somišljeniki! Poiščite in nagovorite v takih krajih kako zanesljivo osebo, trgovca, trafikanta ali sploh koga drugega, ki bi hotel razprodajati „Slovenskega Gospodarja“. Kot povračilo za trud dobi vsak razprodajalec 25 odstotkov od svote, ki jo je skupil za list. Liste, katerih ni prodal, vsak mesec vrne in jih ni treba plačati. Denar pa, katerega je skupil za liste, pošlje vsak mesec na upravišтво. Torej je pri tem vsaka izguba izključena. V nekaterih župnijah se na ta način razproda na drobno nad 100 izvodov „Sl. Gospodarja“, posebno pozimi.

Somišljeniki! Ako ste se glede razprodaje našega lista s kako zanesljivo osebo dogovorili, nam dotično osebo takoj naznanite, da ji dobimo od oblasti potrebno dovoljenje za razprodajanje lista.

Na ta način se lahko število naših odjemalcev in čitateljev v kratkem še podvoji.

Na delo torej za naš list! Uspeh ne bo izostal.

Ptujska pisma.

(Sodobna premišljanja).

(Konec.)

Nemci so vedni sovražniki Slovanov; posebno so se pa pokazali v zadnji balkanski vojski. Ko se je vojska pripravljala, se je že videlo, da so sočustvovali s Turki. Mislili so seveda, da bodo Turki kar pozobali male balkanske narode. Ko so pa Bolgari Turke tako naglo porazili pri Lozengradu, so bili Nemci osupnjeni. Niso mogli misliti, da bi bila to resnica! Pravijo, da je nemški poslanec Wolf takrat jokal vsled zmag balkanskih narodov, češ, tam doli smo tepeni Nemci. Res, žalostno je bilo za Nemce, da so bili tepeni njihovi veliki prijatelji Turki. Nemški oficirji so jih toliko let vežbali v vojnih znanostih, zdaj pa tak poraz! Turki so imeli nemške kanone, Srbi in Bolgari, ki so boljše streljali, pa francoske; nemški inženirji so zidali turške trdnjave, n. pr. Lozengrad, Bolgari so ga pa tako naglo vzeli. Res, to je bil hud udarec za nemško oholost. (Žal, da so slovenske zmage prve vojske radi sedanjega bratomornega boja prišle skoro popolnoma ob veljavo. Op. ur.)

Niso vedeli, kako bi si ohladili jezo. V jezi je že tako, da zapusti človeka zdrav razum in se pokaže slabša stran njegovih lastnosti. Tudi nemške časopise je zapustil zdrav razum in začeli so vse vprek zabavljati. Na čelo se je postavila stara židinja, list „Nova Preša“ na Dunaju. Očitala je Črnogorcem, da spijo skupaj z živino, da so polni uši, da kradejo, da

Katoliško gibanje med Bolgari.

Sedanja nesreča bolgarskega naroda bo imela velike posledice na cerkvenem in prosvetnem polju. Bolgari so si z velikimi žrtvami priborili cerkveno neodvisnost od grškega carigradskega patriarhata (najvišji škof), ki je nasilno zatiral vse sledove bolgarske prosvete in slovanskega bogoslužja. V tem boju so l. 1860. bolgarski domoljubi agitirali za združitev z rimsko-katoliško cerkvijo. Ruski in angleški državniki so skušali to gibanje ustaviti ter so Bolgarom pri turški vladi l. 1870. izposlovali cerkveno samostojnost pod poglavarstvom bolgarskega nadškofa v Carigradu. Grški patriarh je Bolgare, ki so priznavali oblast svojega nadškofa, leta 1872 izobčil iz „pravoslavne“ cerkve ter jih proglasil za „razkolnike“. Po ustanovitvi samostojne Bolgarije je imel bolgarski nadškof v Carigradu pravi pomen le še za prebivalce Tracije in Macedonije. V Macedoniji je bolgarski nadškof zelo uspešno deloval, a Bolgari so imeli v Macedoniji 15 škofij z velikim številom višjih in nižjih šol. V se to cerkveno in kulturno delo je zdaj skoro popolnoma uničeno. Srbi v Macedoniji ne priznavajo bolgarske narodnosti; vse bolgarske škofo in učitelje so nasilno izgnali iz Macedonije. Grki ne priznavajo bolgarske cerkve; bolgarske škofo in duhovnike so Grki deloma pomorili, deloma pa vrgli v ječe. Bolgari soglasno priznavajo, da je sedanja sužnost v grški in srbski Makedoniji veliko hujša in nevarnejša kakor pod Turki.

V tej skrajni stiski Bolgari resno razmišljajo, kako bi rešili življenje in narodnost svojih rojakov v Macedoniji. Ona evropska diplomacija, ki jim je pred 40 leti ustanovila carigradskega nadškofijo, jih je sedaj popolnoma zapustila in mirno gleda uničenje bolgarske cerkve in šolske samostalnosti v Macedoniji. V obrambo svoje narodnosti so pripravljani na skrajna sredstva. Kakor l. 1860., tako se je tudi letos začela agitacija za združitev v sv. katoliško cerkvijo.

Vladni „Mir“ je objavil resolucije, ki so jih sklenili macedonski begunci na skupščini v Küstendilu. V teh resolucijah pozivljajo bolgarskega nadškofa v Carigradu, naj se zedini s katoliško cerkvijo, da se pod pokroviteljstvom katoliških držav reši bolgarska narodnost v Macedoniji. „Mir“ imenuje te resolucije „obupni glas“. Isti ugledni dnevnik je že v majniku letošnjega leta slavil delo katoliških misijonarjev v Bolgariji ter posebno priporočal katoliški zavod in gimnazijo redovnikov v Plovdivu. V novejših številkah prinaša „Mir“ pisma misijonarjev-lazaristov iz Zeitenlika pri Solunu, ki opisujejo grške grozovitosti v Macedoniji. „Mir“ sicer ne agitira za združitev, a

vednar letos razodeva neko posebno naklonjenost do katoličanov in katoliških misijonarjev.

Opozicijsko glasilo „Dnevnik“ v Soliji je pa že začelo odločno agitirati za združitev. Dne 3. septembra je objavil uvodni članek, v katerem pozivlja bolgarsko cerkev, naj vendar že pretrga vse vezi s „pogansko vlado“ carigradskega patriarhata ter naj pripravi podlago za združitev z Rimom. Članek končuje s pozivom: „Čas je že, da vržemo od sebe pogansko pravoslavlje, podedovano od velike grešnice novega Rima (Carigrada) in krenemo po drugi poti. Objetja Rima so nam odprta. Njegovi pastirji so ljubeznjivi src. Posebno sedaj so dejansko pokazali svojo krščansko ljubezen do mukotrpnega bolgarskega naroda. Naj bo torej konec domnevnega pravoslavlja. Duhovniki, učitelji, politiki, širite to misel! Po njej bomo rešili narodnost.“ Uredništvo pristavlja, da ima katoliško gibanje v sedanjih razmerah trdno podlago med narodom.

Težko je prerokovati, kake posledice bo imela ta agitacija. Golovo je, da katoliški stvari ne bo škodovala in da bo vsaj zadrževala grško in srbsko nestrpnost nasproti bolgarskim katolikom ter pripomogla, da katoliška misel v Macedoniji ne bo zatrta. Morebiti bodo Bolgari s to agitacijo dosegli, da se bosta ruska in angleška diplomacija začeli potegovati za bolgarsko cerkveno in šolsko samostalnost v grški in srbski Makedoniji, kakor jim je nekdanja ta diplomacija izposlovala in zagovarjala cerkveno ravnopravnost v turški Makedoniji.

Politični ogled.

— Državni zbor. „Nemško-narodna korespondenca“ izve iz krogov nemško-narodne zveze: Državni zbor se vsekakor skliče okrog 15. oktobra. Na dnevn red pride pred vsem drugo branje malega finančnega načrta, ki se bo nadaljevalo. Vendar bo pa treba pravico prekiniti v svrhu prvega branja začasnega proračuna. Nato se bo nadaljevala razprava o finančnem načrtu. Kratko pred Božičem bo drugo in tretje branje proračunskega provizorija. Finančni načrt se, kakor se računa, tekem januarja popolnoma in končno reši, na kar se skličejo tisti deželni zbori, ki doslej niso mogli zborovati. Ti deželni zbori bodo potem lahko rešili tudi vprašanje o ureditvi učiteljskih plač na podlagi novih deželnih dohodkov iz finančnega načrta.

— Deželni zbor. Kakor smo že poročali, so se začeli Nemci hudo med seboj kregati, zakaj se ne skliče deželni zbor ali pa razpusti, ako se ne more doseči delazmožnost. Zmagala je ona stranka, ki je

jedo le koruzo in česenj itd. Seveda ubogi Črnogorci nimajo pečenke in pečenih piškot kot jih jedo židje, a kljub temu pa so Črnogorci 10krat bolj pošteni kot pa presiti dunajski židje. List „Reichsposta“ je zabavljala čez srbskega in črnogorskega kralja, češ, da je kraljevi penzionist ter je sploh neusmiljeno hujskala proti Slovanom. Razni nemški dopisniki v Srbiji in Črni gori so pisali o ukradenih kostrunih, o ušesih itd. Storili so pač vse, da so pokazali svoje sovraštvo do južnih Slovanov.

Pa to jim še ni bilo dovolj. Nemški listi so vede prinašali lažnjiva poročila. V Prizrenu je bil avstrijski konzul, hud Nemec, z imenom Prohaska. Srbi so ga nekaj razžalili, ko so prišli v Prizren. Nemški listi so pa več kot 14 dni lagali in pisali, da je konzul zaprt, ranjen, oskrunjen in nazadnje ubit.

Zakaj so nemški listi tako grdo lagali? Ker so hoteli zapeljati Avstrijo v vojsko v Srbijo in Črno goro. A svetli cesar se jim je ustavil ter ostro zavrnil nepremišljene hujskaje. Sploh imajo Nemci to za sil'no škodo, ker Evropa ni preprečila slovanskih zmag. Vsakega imajo za izdajaleca „nemštva“, kdor je bil takrat proti vojski s Srbijo. Duška temu je dal malo preglasno poslanec dr. Jerzabek. Ozmerjal je socialne demokrate in vsenemce, ki so bili proti vsaki vojski Avstrije na korist Turčiji ter jim je zato očital, da so izdali „nemštvo“. Lep Nemec to, kajne, ki je hotel, da bi Avstrija Turčiji pomagala v boju s slovanskimi državami?

Mi Slovenci smo se pa seveda silno veselili, da jih je dobil Turčin tako pošteno po grbi. Veselili smo se, a nihče ni mislil na kako veleizdajo, ker hočemo

biti dobri Avstrijci in zvesti svojemu vladarju. Seveda pravice pa zahtevamo, katere nam gredo po božji in človeški postavi. A teh pravic nam nočejo dati. Nemci nas imajo za državljane druge ali tretje vrste. Čujmo!

V Gradcu so imeli pred kratkim zborovanje nemški radikali. Na zborovanju je nek dr. Ursin hvallil Vsenemčijo, nemško (prusko) vladarsko hišo ter je zaklical: „Hoch (Živio) Hohenzollern!“ (Tako se zove pruska vladarska rodbina). Zborovalci so ploskali. In kaj se je zgodilo? Nič! Če je pa po zimi tukaj na jugz kak vročekrvan mladeček zakričal: „Živio Srbija!“, pa so ga že prijeli.

Dne 19. junija je bil v Ljubljani pogreb prof. dr. Pajka. Slovenski dijaki so nesli venec v kranjskih deželnih barvah, to je slovenskih barvah, a nemški profesorji so jim prepovedali, nositi venec s takimi barvami. Dne 22. junija pa je bila velika svečanost v Lipnici, ker jo je svetli cesar povzdignil v mesto. Časopisi so pisali, da je bilo vse v frankfurtaricah, to je v nemških zastavah. Torej na Kranjskem se prepovedo deželne (slovenske) barve, Nemcem pa izdajalskih frankfurtaric nihče ne prepove!

Dne 18. julija so imeli priti v Trst berolinski turnarji, da bi obiskali svoje nemške brate ob Adriji. Pisalo se je, da bodo imenitno sprejeti. Na slovensko Koroško bi pa kranjski telovadci gotovo ne smeli napraviti izleta. Koroška deželna vlada bi to strogo prepovedala. Gorje pa nam, če bi ruski telovadci iz Moskve napravili izlet v Ljubljano. Vsak sprejem bi bil enak veleizdaji. Vsa državna oblast bi bila pokoncu.

bila za sklicanje oziroma za razpust in nove volitve. Zato je cesarski namestnik grof Clary začel pretekli teden nova pogajanja. Imel je posvetovanje z načelniki vseh deželnozborskih klubov, razven seveda z načelnikom naše celjske liberalne stranke, za kojega mnenje se nihče ne briga. Celjska liberalna stranka velja splošno kot manj vredna stranka. Cesarski namestnik je potem, ko je govoril z vsemi načelniki, predložil delovni načrt za jesensko zasedanje. Ta načrt bodo vsi načelniki predložili svojim klubom, da ga sprejmejo, zavržejo ali spremenijo. V četrtek se potem na podlagi klubovih sklepov nadaljujejo pogajanja. Vse drugo, kar pišejo listi, je prosto ugibanje ali izmišljotina, kajti stvarnih pogajanj ni moglo biti, dokler niso klubi govorili.

— **Nemški kmetje zbori.** Na Štajerskem bodo imeli nemški kmetje v nedeljo, dne 28. t. m., dva velika shoda, enega v Gradcu, drugega v St. Mihaelu na Zgornjem Štajerskem. V Gradcu bo govoril vitez Hohenblum iz Dunaja, v St. Mihaelu njegov hud nasprotnik vitez Panc. Tudi Slovenci se vabijo na te zборе od obeh strani. Toda naši kmetje nimajo povišanja, hoditi gledat, kako se Nemci med seboj kregajo in lasajo. Mi smo kmečki narod in vemo, kaj nam je treba v pravem trenutku storiti, v nemške spore pa se nam ne kaže mešati.

— **Slovensko-Hrvaško.** Kranjski deželni zbor je bil sklican za večer, dne 24. septembra, h kratkemu zasedanju. — Kakor se poroča iz Gorice, bo tudi gorški deželni zbor sklican za 1. oktobra na 14dnevno zasedanje. Za deželnega glavarja se je baje predlagalo kršćansko-socialnega italijanskega poslanca dr. Faiduttija, za njegovega namestnika pa Slovenca dr. Franka. Skupine v deželnem zboru so sledeče: na slovenski strani: Slovenski liberalci 11 poslancev, poslanci katoliške stranke (novostrojari) 3; na italijanski strani: 9 poslancev katoliške ljudske stranke, 6 poslancev liberalne stranke; virilist je nadškof in knez. — Hrvaški komisar Škerlec še ni ozdravel. Rana se mu je sicer zacelila, a dobil je nove bolečine; zdravniki pravijo, da bo začela rana na novo gniti. Škerlec se zdravi v neki zasebni bolnišnici.

— **Bosna in Hercegovina.** Skupni finančni minister in vrhovni oskrbnik Bosne in Hercegovine, vitez Bilinski, je hotel za drugo polovico oktobra sklicati sabor ter je v to svrhu že pričel pogajanja s strančami. Toda vse stranke so mu odpovedale. Hrvatje ne marajo za Bilinskega, ker da povsod prednost Srbom. Mohamedanci ga ne marajo, ker zaradi prestopa mohamedancev h katoliški veri ne postopa tako ostro proti katoliškim škofom, kakor bi želeli. Srbi pa itak ne marajo veliko slišati o avstro-ogrskih ministrih, posebno odkar so njihovi bratje v srbskem kraljestvu izvojevali tako sijajno zmago. Vsak Srb na tihem sanja o veliki Srbiji, h kateri bi naj pripadala tudi Bosna in Hercegovina. Zato pa se sude politika bosanskih Srbov v tej smeri, da delajo avstro-ogrski vladi težave, kjer le mogoče. Ko so sedaj zapazili, da se mohamedanci in Hrvatje kujajo Bilinskemu, so sklenili poslanci, odložiti svoje mandate, da je tako zmešujava v saboru popolna. Važno pa je tudi vedeti, da vse stranke v Bosni in Hercegovini Bilinskega zaradi tega ne marajo, ker je povsod podpiral prodiranje Madžarov. Stara reč je, da Bilinski nikdar ni bil in nikdar ne bo prijatelj Jugoslovanov.

— **Na Balkanu.** Med Bolgarijo in Turčijo je bil dne 17. septembra sklenjen mir. Seja mirovnih zastopnikov v Carigradu je trajala 3 ure. Mejno vprašanje je bilo rešeno. Meja se prične ob izlivu reke Marice v Egejsko morje in se konča ob izlivu majhne rečice Resvaja v Črno morje severno od Iniaide. Meja Dimotika, Odrin in Lozengrad pripadajo Turčiji, Malo Tirnovo, Svilen in Ortakaj pa Bolgarski. Tako sta se končali prva in druga balkanska vojska, ki sta trajali torej 22 dni manj kot eno leto. Bolgarijo je zadela huda usoda. Ne bo se nesel bolgarski car križa na cerkev (sedaj turško mošejo) sv. Sofije v Carigradu, ampak sedaj le šteje denar, katerega bo plačal Turku kot vojno odškodnino, ob enem pa premišljuje, kako bi se v zvezi s polumesem masčeval nad onimi brati, ki so ga v drugi vojni premagali in ponizali ter mu te dni na mejni postaji Sukovo izročili 22 tisoč 138 bolgarskih vojakov kot vojnih vjetnikov. Bolgari so narod trdne, potrpežljive narave in znabiti bodo tudi to bridko usodo, da bodeta odslej Rumunija in Grčija večji, Srbija pa skoraj enako velika kakor Bolgarija, prenesli mirno, brez strasti, ki vodi v neumnost. — Bolgarom, ki ostanejo pod turško oblastjo, se godi slabo. Turki so po sedanjih vojski postali nad kristjani še bolj odurni. Kristjanska raja nima nobenih pravic. Tudi Grki se še vedno ravna po turških vzgledih. Iz Sofije se poroča, da so Grki okoli 2500 Bolgarov iz okolice Lerina odpeljali na neki neobljudeni otok v Egejskem morju, kjer so bili deloma pomorjeni, deloma pa so pomrli vsled lakote. Dejstvo je vzbudilo v Makedoniji veliko razburjenje. V vasi Psenice, ki je prišla pod Grke, so uganjali grški vojaki velike nesramnosti. Dva bolgarska starčka in dva mladeniča so privezali za noge konjem na repe in jih tako v divjem diru vlačili po vasi gor in dol. Z ženami in mladenkami so pa ravnali popolnoma nečloveško. In za Grke se Nemci, posebno Nemčija, potegujejo! — Za Albance se je začel svet zopet bolj brigati. Albanske roparske čete so na več krajih vpadle v srbsko in črnogorsko ozemlje. Vršilo se je več krvavih bojov. Srbija je pomnožila mejne straže. Znanj Esad-paša se silno trudi, da bi strmoglavil sedanjio albansko vladno, kateri stoji na čelu Izmal-Kemalbeg. Esad-paša bi se še vedno rad proglasil za vladarja Albanije. Esad-paša bi tudi rad, da se za glav-

no mesto Albanije proglasi Drač. Dosedaj se nahaja albanska vlada v Valoni.

— **Nemčija.** Na Nemškem se je začela velika gonja proti Avstriji. Pravijo, da zveza Nemčije z Avstrijo ni vredna počenega groša, kajti narodni razdor jemlje tudi avstrijski armadi moč. Nemci nasvetujejo svoji vladi, naj se zveže rajši z Rusijo, koje moč ji bo mnogo več koristila. Na Nemškem so mnenja, da pride l. 1917 gotovo do gospodarske ločitve Ogrske in Avstrije. Ako je enkrat gospodarska ločitev izpeljana, ji bo pa gotovo tudi kmalu sledila politična in vojaška. S tem pa je Avstro-Ogrska nehala biti velesila, namesto velesile bosta obstojali majhna Avstrija in majhna Ogrska, obe v notranjem vsled narodnostnih bojov razdrti in radi tega slabotni. In to je, kar si želijo Nemci. Da bi se pa ta ločitev čim hitreje izvršila, zato nas Nemci nočejo nikjer več podpirati. Ves čas balkanske krize so nam metali polena pod noge, sedaj pa se vrši itak boj nemškega denarnega trga proti avstrijskemu. Kadar bosta Avstrija in Ogrska ločeni ter dovolj slabi, takrat bi pa stegnil Prus svoj roko proti jugu ter uvrstil obe državi med zvezne države Velike Nemčije. Oni avstrijski Nemci, ki prirejajo Bismarkove in sedanske slavnosti in razobešajo frankfurtaice, dobro razumejo pruski načrt. — Nemški listi poročajo, da dne 23. oktobra obišče nemški cesar Viljem II. prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda v Konopištu, kjer bo 2 dni njegov gost na lovu. Dne 25. oktobra pa obišče cesar Viljem cesarja Franca Jožefa v Šenbrunu. Ako se to poročilo uresniči, potem je gotovo, da je nemški cesar svoj obisk usilil, kajti v Avstriji se pač nihče ne veseli človeka, ki je ves zadnji čas delal na to, da oslabi moč in ugled naših Habsburžanov.

— **Italija.** Na Italijanskem se vrše volitve za državni zbor. Liberalci in socialni demokratje agitirajo z divjo strastjo. Na volilnih shodih se pristaši svobodomiselnih strank pretepajo in ubijajo med seboj. Samo če je kje treba iti proti katoličanom, so seveda liberalci in socialni demokratje naenkrat združeni. V Kasoriju pri Neapolju je bil na volilnem shodu nek volilec ustreljen. Nato se je pred policijsko hišo začelo streljati vse vprek. Ranjenih je bilo več oseb. Nek 80letni duhovnik je prišel k oknu, da bi pomiril množico. V tem hipu ga je zadela krogla, da je bil pri priči mrtev. Tudi v drugih mestih se vrši krvav volilni boj. Policija in vojaštvo razganjata agitatorje. Katoliška stranka upa z mirno agitacijo doseči v več okrajih zmago. — V Tripolisu se Italijanom ne godi posebno dobro. Vstaški rodovi so se začeli zopet krepko puntati. Iz Bengazija poročajo, da so čete generala Torellija pričele dne 16. septembra zjutraj prodirati, da napadejo upornike, ki so se zbrali v velikem številu na neki višini v dolini Tečnik. Po trdovratnem odporu so se Arabci v neredu umaknili proti severozapadu. General Torelli, ki se je nahajal v sprednji vrsti, je umrl v boju junaške smrti. Mrtvih je 28 mož in 2 častnika, ranjenih pa 70 mož in 3 častniki. Tudi Arabci so imeli precejšnje izgube; padlo je par njih glavarjev.

— **Kitajsko in Japonsko.** Kitajska vlada se je zbal japonskih groženj, njene armade, ki že deloma stoji ob kitajski meji ter je ugodila japonskim zahtevam. Kitajska vlada mora ostro kaznovati morilce ubitih Japoncev v Nankingu ter mora dati družinam ubitih veliko denarno odškodnino. Poleg tega pa mora tudi skrbeti odslej za večjo varnost Japoncev na Kitajskem. Japonci se jezijo nad svojo vladno, da ni udarila z armado nad Kitajsko. Sploh so Japonci zelo vročokrvni in bojaželjni, posebno odkar so premagali Ruse. Akoravno je Kitajska sprejela vse japonske pogoje, vendar še japonski vojni minister vedno vpokliče nove rezerviste. Najnovejša poročila pravijo, da bodo nekatere evropske velevalisti odposlale svoje vojaštvo na japonsko-kitajsko mejo. Nevarnost vojske še torej ni izključena.

Nesreče.

Zračno letalo povzročilo veliko nesrečo.

V manevrskem ozemlju 16. armadnega zbora v Hunsrucku na Nemškem se je dvignil vojaški aeroplan (letalni stroj). Komaj se je dvignil stroj kakih 15 metrov od tal, je motor odpovedal. Poročnik Šnajder, ki je vodil aeroplan, se je spustil zato doli, a močan vetrov sunek je povzročil, da se je aeroplan vozil nad glavami gledalcev. Letalo je zadelo na glavo orožniškega stražmojstra Pavla Šmidta, ki je bil takoj mrtev; enemu kmetu je odtrgalo glavo; eno žensko in enega otroka je popolnoma razmesarilo; dve osebi sta smrtnonevarno ranjeni; več ali manj ranjenih je 15 oseb; letalcema poročnikoma Sneiderju in Teuberju se pa ni nič zgodilo.

Strašna vremenska neizgoda na Hrvaškem.

Dne 18. septembra je razsajalo v celi zagrebški županiji strahovito neurje, kakršnega ljudje še ne pominijo. Najhujše je divjala nevihta med Belovarom in Ogulinom, najbolj pa sta trpeli mesti Sisek in Petrinja. V Petrinji se je pričelo neurje ob 5. uri popoldne s silnim vetrom in grmenjem. Ob 6. je jela padati toča, kakršne ljudje še ne pominijo. Toča je bila debelejša kakor velika kokošja jajca, posamezna zrna pa so tehtala nad pol kilograma. Toča je razbila vsa okna na hišah, veter pa je odnesel strehe s poslopij. V mestu je nastal silen nemir. Iz hiš, kjer je vihar odnesel strehe, so ljudje bežali v kleti. Živina je pobegnula iz hlevov ter splašeno begala po ulicah. Mnogo živine, ki je bila na paši, je ubite. Po gozdo-

vih se nahaja mnogo ubite divjačine. Petrinjskega župana je zalotila nevihta zunaj mesta. Mož je moral ves čas neurja ostati zunaj, zato je dobil od toče več lahkih poškodb. Toča je tudi poškodovala nekega meščana, ki je bil ravno na lovu. Vihar je odtrgal streho s poslopja na železniški postaji in jo odnesel 20 m daleč. Železniška proga je na raznih krajih popolnoma razrušena. Brzovlak, ki je bil na potu na Reko, je silno trpel; toča je razbila vsa okna na vagonih. Stekleni obok nad železniško postajo v Sisku je bil popolnoma razbit. Iz Zagreba so poslali v Sisek oddelek pionirjev. V celi zagrebški županiji je uničena vsa jesenska letina. Vsi vinogradi so popolnoma uničeni, na trtah ni ostala cela niti ena vejica.

Kakor v okolici, tako je tudi v Zagrebu divjal strašen vihar. V raznih ulicah je pobila toča vse šipe, vihar pa je z raznih hiš odnesel strehe. V drevo-redih je ruval vihar drevesa s koreninami. 200letno drevo pred vseučiliškim poslopjem je postalo žrtev viharja. Škoda, ki jo je napravilo neurje, se čeni na več milijonov.

Strah štajerskih Nemcev,

Pozornost štajerskih Nemcev ni obrnjena sedaj na deželni zbor, ne na kako drugo politično smer, ampak na neko hudo zver, ki po zahodno-štajerskih planinah, na Stubalpi in Golici ob štajersko-koroški meji že več mesecev ubija govedo in ovce ter dela velik strah nemškemu prebivalstvu.

Dosedaj je ta zver uničila že nad 500 glav živine, ki se pase na planinah, a ljudi še ni napadla. Domnevanja, kakšne vrste zver da je, so različna. Eni pravijo, da je volk, drugi da je lev, leopard ali hijena. Med tem, ko se Nemci pripravljajo, kakšne vrste zver da mori njih živino, pa zver straši in mori naprej in vodi za nos vse nemške lovece in žandarje, ki ji strežejo po življenju. Zver se pokaže kar nenadoma pred očmi kakega lovca ali drvarja, a nemška korajža je tako velika, da si dosedaj še ni upal nihče streljati na zver. Pravijo tudi, kar bo najbrž res, da ni samo ena zver, ampak jih je več; nekateri so videli celo mladiče, ki že tudi gredo s starimi na lov. Nekaj lovecev pripoveduje, da je zver dolga 2 metra, visoka pa nad 1 meter. Močna pa je tako, da kar celo zadnje goveje pleče, težko 30–60 kg, z zobmi in tacami iztrga in odnese. Odbor za graški jesenski sejom je razpisal 1000 K nagrade za onega, ki do dne 23. septembra ubije to zver. Ko je pred tednom, tako poročajo nemški listi, napadla zver nekega večera čredo živine na Stubalpi, sta se zakadila 2 mlada vola na njo in jo z rogovi tako zdelala, da jo je urnih krač odkurila. Ko bi jo bila vola ubila, bi bila njima pripadla 1000kronska nagrada. Nemški lovci je itak najbrž ne bodo dobili. Baje so nekateri lovci videli zver že celo v gorah blizu Marenberga. A korajža marenberških nemških junakov je bila taka, da si tudi niso upali streljati na njo. Če lovci do zime ne bodo zver ubili, bo gotovo začela napadati tudi ljudi. Vlada je poslala na Stubalpo mnogo orožnikov in celo vojakov.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

28. nedelja: 20. po Binkošti; Vavlar, kralj.
29. ponedeljek: Mihael, nadangelj; Evtihij, mučenec.
30. torek: Hieronim, spoznav. in cerkveni učenik; Honorij, škof.
1. sredo: Remigij, škof; Areta, mučenica.
2. četrtek: Leodegar, škof; Teofil, spoznavalec.
3. petek: Kandiđ, mučenec; Evald, mučenec.
4. sobota: Francisek Seraf, spozn.; Edvin, kralj.

* **Cenjene naročnike,** ki še niso vplačali naročnine za naš list, prosimo, da nam isto takoj pošljejo, ker bi bili drugače prisiljeni, jim list ustaviti.

* **Zlatomašnik Jakob Kolednik** †. Dopisnik nam poroča žalostno vest, da je dne 18. tekočega meseca preminul v Smartnu na Paki vpokojeni župnik hajdinski, zlatomašnik velečastiti gospod Jakob Kolednik. Porodil se je dne 21. julija 1830 pri Sv. Barbari pri Borlu. V mašnika je bil posvečen dne 24. jul. 1859. Kot kaplan je nato služboval na raznih župnijah, kot pri Sv. Petru pri Radgoni, pri Sv. Andražu, pri Sv. Trojici v Trbovljah, kot provizor pri Sv. Miklavžu, v Črešnjevcu itd. Leta 1872 je bil imenovan za župnika v Razborju, kjer je pastiral celih 24 let. Leta 1886 je postal župnik v Hajdinu. V pokop je stopil leta 1897. Pogreb rajnega zlatomašnika se je vršil v soboto ob 11. uri dopoldne v Smartnu na Paki. R. i. p.

* **Avstrijski škofje** se bodo sešli na Dunaju letošnjo jesen. Škofje povabi starosta avstrijskih cerkvenih knezov, solnograški kardinal Katschthaler. Na zboru se bodo baje razmotrivala tudi cerkvena vprašanja, ki se tičejo juga monarhije in so v zvezi z zadnjimi dogodki na Balkanu, o katerih se zdaj tudi na apostolski stolici v Rimu posvetujejo.

* **S pošte.** Za poštarico na Dobrni je imenovana Marija Ivane, poštna oficiantinja v Ljutomeru. Poštna pripravnica Pavla Schön je imenovana za poštno oficiantinjo v Ljutomeru. In Jerica Grisold v Sevnici.

* **Zmaga za zmago.** Na Kranjskem se vrše sedaj volitve v okrajne cestne odbore. Skoro povsod zmagujejo naši pristaši. Liberalci so zmagali le tam, kjer so se zvezali z Nemci, nemškutarji in socialnimi demokratji, n. pr. v Trzinu na Gorenjskem, kjer so „najboljši narodnjaki“ liberalci poklicali na pomoč za-grizene narodne nasprotnike in so z njih pomočjo spravili enega svojih v odbor. V Kočevju pa so se libe-